Iceland
Liechtenstein
Norway

Civil
Society Fund

ZAPROSZENIE DO SKŁADANIA WNIOSKÓW PRZEZ ORGANIZACJE SPOŁECZNE W POLSCE

KONKURS NA PROJEKTY TEMATYCZNE

OBSZARY WSPARCIA 1 I 2

ŚREDNIE I DUŻE DOTACJE

ŚRODKI PRZEZNACZONE NA KONKURS: 17 250 920 EUR

TERMIN SKŁADANIA WNIOSKÓW WSTĘPNYCH:

29 LIPCA 2026 (GODZ. 12.00 W POŁUDNIE)

PODSUMOWANIE	
Nazwa konkursu	Konkurs na projekty tematyczne
Cel konkursu	Celem konkursu jest wsparcie działań organizacji społecznych działających na rzecz wzmocnienia wartości demokratycznych i praworządności oraz ochrony praw człowieka.
Obszary wsparcia i ścieżki tematyczne	Obszar 1: Wzmocnienie wartości demokratycznych i praworządności 1.1 Udział organizacji społecznych w procesach demokratycznych 1.2 Zaangażowanie obywatelskie 1.3 Edukacja medialna i przeciwdziałanie dezinformacji Obszar 2. Ochrona praw człowieka 2.1 Wsparcie praw człowieka, w tym przeciwdziałania dyskryminacji i działań na rzecz sprawiedliwości społecznej 2.2 Wsparcie równouprawnienia, sprawiedliwości reprodukcyjnej i praw seksualnych (SRHR) oraz praw osób LGBTIQ+ 2.3 Wsparcie ochrony klimatu i środowiska oraz sprawiedliwa zielona transformacja
Temat o znaczeniu szczególnym	Odpowiedź na wyzwania społeczne w Polsce wynikające z wojny Rosji przeciwko Ukrainie
Wspierane typy działań	Wspierane typy działań są różne w poszczególnych ścieżkach tematycznych, w tym np.: • działania rzecznicze, • działania strażnicze, • działania edukacyjne, • działania angażujące obywateli/-ki (mieszkańców/-nki) • działania zmniejszające polaryzację społeczną, • akcje i kampanie społeczne, • działania interwencyjne. Powyższa lista nie jest listą zamkniętą, więcej informacji w sekcji 2.4.
Wnioskodawcy uprawnieni do złożenia wniosku	Wnioskodawcami mogą być następujące typy podmiotów zarejestrowanych w Polsce: • stowarzyszenia, w tym stowarzyszenia zwykłe, • fundacje, • związki stowarzyszeń, • spółdzielnie socjalne, • koła gospodyń wiejskich, • kościelne osoby prawne zarejestrowane w KRS. Więcej informacji w sekcji 3.1.

Czas trwania projektu	Od 6 do 24 miesięcy
Partnerstwa	Wnioski mogą być składane w partnerstwie z maksymalnie 3 podmiotami. Partnerami mogą być podmioty z Polski, z Państw-Darczyńców (Islandii, Liechtensteinu i Norwegii), Państw-Beneficjentów i Ukrainy, a także organizacje międzynarodowe.
Kwota dotacji na projekt tematyczny	Średnie dotacje: od 10 000 EUR do 25 000 EUR Duże dotacje: od 25 001 EUR do 80 000 EUR
Dodatkowa kwota dotacji na partnerstwo z partnerem lub partnerami z Państw-Darczyńców	Średnie dotacje: do 5 000 EUR Duże dotacje: do 16 000 EUR
Dodatkowa kwota dotacji na rozwój instytucjonalny	Średnie dotacje: do 5 000 EUR Duże dotacje: do 16 000 EUR
Wkład własny	Nie dotyczy.
Zaproszenie dostępne w następujących językach	polski angielski
Termin składania wniosków wstępnych	**Do 29 lipca 2026 roku, godzina 12.00 (w południe)**
Termin składania wniosków pełnych	**Do 17 listopada 2026 roku, godzina 12.00 (w południe)**
Orientacyjna data rozpoczęcia realizacji projektów	Luty 2027
Ostateczny termin kwalifikowalności wydatków	31 lipca 2029

SPIS TREŚCI

Spis treści 4

1. O Funduszu Społeczeństwa Obywatelskiego EOG w Polsce 5

2. O konkursie na projekty tematyczne 6

2.1 Cel konkursu 6

2.2 Potrzeby, na które odpowiada konkurs 6

2.2.1 Obszar 1. Wzmocnienie wartości demokratycznych i praworządności 7

2.2.2 Obszar 2. Ochrona praw człowieka 7

2.3 Planowane rezultaty 8

2.4 Obszary wsparcia i ścieżki tematyczne 9

2.4.1. Obszar 1 Wzmocnienie wartości demokratycznych i praworządności 9

2.4.2. Obszar 2. Ochrona praw człowieka 12

2.5 Temat o znaczeniu szczególnym: Odpowiedź na wyzwania społeczne w Polsce wynikające z wojny Rosji przeciwko Ukrainie 15

2.6 Warunki konkursu na projekty tematyczne 17

2.7 Działania dotyczące rozwoju instytucjonalnego 17

3. Wnioskodawcy i Partnerzy 18

3.1 Wnioskodawcy 18

3.2 Partnerzy 19

3.3 Limit dotyczący liczby składanych wniosków 20

4. Warunki realizacji projektu 20

4.1 Finansowanie 20

4.2 Wydatki kwalifikowalne 20

4.3 Wypłata dotacji 21

5. Kryteria oceny formalnej i merytorycznej 22

5.1 Kryteria oceny formalnej 22

5.2 Odwołania 23

5.3 Kryteria oceny merytorycznej 23

6. Harmonogram konkursu 25

7. Dokumenty uzupełniające 25

8. Jak złożyć wniosek? 25

8.1 Pytania i odpowiedzi 26

8.2 Wsparcie dla Wnioskodawców 26

9. Kontakt 26

1. O FUNDUSZU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO EOG W POLSCE

Fundusz Społeczeństwa Obywatelskiego EOG to program dotacyjny, który do 2032 r. będzie wspierał organizacje społeczne w Polsce.

Organizacje, będące blisko ludzi i ich problemów, odgrywają bardzo ważną rolę w dbaniu o spójność społeczną w naszym kraju. Bez nich nie uda się zbudować odporności w wymiarze społecznym - odporności demokratycznego społeczeństwa, w którym obywatelki i obywatele angażują się w życie publiczne, czują się sprawczy i odpowiedzialni za siebie nawzajem i za całą wspólnotę. Takich postaw i aktywności w sposób szczególny potrzebujemy w niepewnych i kryzysowych czasach, w których żyjemy.

Wierzymy, że mądrze realizowane działania organizacji społecznych przyczynią się do tego, że Polska będzie krajem nie tylko bardziej odpornym na kryzysy, ale też takim, w którym wszystkie grupy społeczne korzystają z efektów rozwoju, którego doświadczamy od czasów demokratycznego przełomu w 1989 roku.

Wobec wyzwań, przed którymi stoi obecnie nasz kraj za szczególnie ważne uważamy inicjatywy na rzecz wzmacniania więzi społecznych, osłabiania polaryzacji i radykalizacji, ochrony praw człowieka i budowania wspólnot, w których wszyscy czują się u siebie, a potrzeby oraz prawa wszystkich są zauważane i przestrzegane. I właśnie takie działania będziemy wspierać w ramach Funduszu.

Celem Funduszu Społeczeństwa Obywatelskiego EOG jest przyczynianie się do tworzenia dynamicznego i odpornego społeczeństwa obywatelskiego, które chroni i promuje demokrację, praworządność i prawa człowieka.

Fundusz będzie prowadzony przez wybrane w otwartym konkursie konsorcjum, złożone z pięciu doświadczonych i różnorodnych organizacji - Fundacji im. Stefana Batorego, Fundacji Edukacja dla Demokracji, Fundacji Stocznia, Fundacji Wspomagania Wsi oraz Stowarzyszenia Civil Society Norway. Wspólnie wykorzystamy naszą wiedzę, umiejętności i energię, aby przejrzyście rozdysponować powierzone nam pieniądze (83 471 033 EUR), tak by przyniosły możliwie trwałe rezultaty. Towarzyszy nam poczucie odpowiedzialności, ale też radość, że setki organizacji społecznych w całej Polsce będą mogły, dzięki otrzymanym dotacjom, działać na jeszcze większą skalę, ale też wzmocnić się jako instytucje.

To wszystko będzie możliwe dzięki temu, że trzy kraje – Norwegia, Islandia i Lichtenstein - w porozumieniu z Unią Europejską zdecydowały, że po raz kolejny przeznaczą część swoich pieniędzy w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na rozwój 15 mniej zamożnych krajów Unii, w tym Polski. Intencją jest zmniejszenie dysproporcji społecznych i gospodarczych oraz wzmocnienie stosunków dwustronnych między Państwami-Darczyńcami a Państwami-Beneficjentami.

Przekazanie pieniędzy jest elementem szerszej umowy, dzięki której Norwegia, Islandia i Liechtenstein, niebędące członkami Unii Europejskiej, korzystają z tzw. strefy wolnego handlu, co w praktyce oznacza, że ich współpraca gospodarcza jest łatwiejsza.

W każdym z 15 krajów, korzystających z tego wsparcia, w tym także w Polsce, 10% pieniędzy przeznaczona jest wprost na wzmocnienie organizacji społecznych – by mogły lepiej realizować swoje działania i przyczyniać się do tego, by społeczeństwa obywatelskie w tych państwach były silniejsze i bardziej odporne na obecne i przyszłe kryzysy. Temu właśnie służą Fundusze Społeczeństwa Obywatelskiego EOG, w tym ten, który działa w Polsce.

Fundusz, podobnie jak cały Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy na lata 2021–2028, opiera się na takich wartościach, jak poszanowanie godności ludzkiej, wolność, demokracja, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wszystkie organizacje i działania finansowane w ramach Funduszu muszą być zgodne z tymi wartościami oraz z podstawowymi prawami i obowiązkami zapisanymi w odpowiednich instrumentach i normach.

Fundusz Społeczeństwa Obywatelskiego EOG wspiera działania w trzech obszarach:

- Obszar 1: Wzmocnienie wartości demokratycznych i praworządności
- Obszar 2: Ochrona praw człowieka
- Obszar 3: Wzmocnienie organizacji społeczeństwa obywatelskiego promujących demokrację, praworządność i prawa człowieka

Wspiera też współpracę dwustronną organizacji społecznych z Polski z podmiotami z Państw-Darczyńców Funduszy EOG, tj. Islandii, Liechtensteinu i Norwegii oraz współpracę regionalną z podmiotami z Państw-Beneficjentów Funduszy EOG oraz Ukrainy.

W ramach Funduszu zostanie zorganizowanych 13 konkursów dotacyjnych.

Informacje o konkursach i innych działaniach wspieranych w ramach Programu będą znajdować się na stronie internetowej Funduszu Społeczeństwa Obywatelskiego EOG w Polsce.

2. O KONKURSIE NA PROJEKTY TEMATYCZNE

2.1 CEL KONKURSU

Celem pierwszego konkursu na projekty tematyczne jest wsparcie działań organizacji społecznych na rzecz wzmocnienia wartości demokratycznych i praworządności oraz ochrony praw człowieka.

W sposób szczególny w ramach konkursu wspierane będą działania:

- odpowiadające na wyzwania, przed którymi stanęło polskie społeczeństwo w konsekwencji pełnoskalowej inwazji wojennej Rosji w Ukrainie;
- mające na celu włączenie i wzmocnienie osób z doświadczeniem uchodźstwa i migracji;
- służące przeciwdziałaniu przemocy ze względu na płeć i tożsamość płciową.

Wsparcie działań odpowiadających na wyzwania, przed którymi stanęło polskie społeczeństwo w konsekwencji pełnoskalowej inwazji wojennej Rosji w Ukrainie oraz (częściowo) działań mających na celu włączenie i wzmocnienie osób z doświadczeniem uchodźstwa i migracji zostało uwzględnione poprzez wprowadzenie tematu o znaczeniu szczególnym *Odpowiedź na wyzwania społeczne w Polsce wynikające z wojny Rosji przeciwko Ukrainie*.

Całkowita pula środków w konkursie na projekty tematyczne wynosi 17 250 920 EUR.

Treść zaproszenia należy czytać łącznie z Podręcznikiem dla Wnioskodawców i Grantobiorców dostępnym na stronie internetowej Funduszu w zakładce konkursy / I konkurs na projekty tematyczne.

2.2 POTRZEBY, NA KTÓRE ODPOWIADA KONKURS

W ostatnich latach Polska mierzy się z wieloma kryzysami: skutkami trwającej od ponad czterech lat wojny w Ukrainie, niestabilną sytuacją gospodarczą, wydarzeniami na arenie międzynarodowej, które wpływają destabilizująco na równowagę sił w Europie oraz na międzynarodowy system wsparcia dla organizacji i instytucji działających na rzecz praw człowieka, demokracji i ochrony klimatu, a także konsekwencjami „demontażu" bezpieczników systemu demokratycznego i naruszeń praworządności.

W tych realiach kluczowym wyzwaniem jest utrzymanie i wzmocnienie mechanizmów, które są warunkiem budowy odporności społecznej - poszanowanie praworządności i praw człowieka oraz rozwój dialogu i współpracy między władzami demokratycznymi a obywatelami/lkami. Przedstawiciele i przedstawicielki społeczeństwa obywatelskiego mają do odegrania istotną rolę związaną m.in. z kontrolowaniem działań władz i administracji, przypominaniem o standardach procesów demokratycznych i debaty publicznej oraz ich kształtowaniem, staniem na straży przestrzegania praw człowieka, a także zachęcaniem osób mieszkających w Polsce do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym w różnych jego obszarach i w różnych formach.

2.2.1 Obszar 1. Wzmocnienie wartości demokratycznych i praworządności

Choć zaangażowanie w sprawy publiczne i procesy demokratyczne w Polsce stopniowo wzrasta, to wciąż jest stosunkowo niskie w porównaniu z innymi krajami europejskimi. Dodatkowo Polska wciąż mierzy się z konsekwencjami i ryzykami naruszeń praworządności, w tym funkcjonowania kluczowych dla porządku prawnego instytucji.

Ponadto widoczne są znaczne dysproporcje między podmiotami publicznymi, jeśli chodzi o otwieranie procesów kształtowania polityk publicznych na głos mieszkańców i mieszkanek. Wyzwaniem jest wciąż upowszechnianie działań partycypacyjnych na różnych poziomach funkcjonowania państwa - od władz centralnych, po poziom gmin i pojedynczych instytucji publicznych, zarówno jeśli chodzi o to, jak stosować różne formy partycypacji, jak i o to, jak docierać do różnych grup i przekonać je, że ich głos może odegrać realną rolę w zmienianiu świata wokół nich. Narzędzia partycypacji obywatelskiej mogą być stosowane w różnych obszarach tematycznych - od zagospodarowania przestrzeni, przez polityki społeczne, do reagowania na zmiany klimatu. Aktywne włączanie społeczności we współtworzenie rozwiązań obniża ryzyko konfliktów, wspiera tworzenie więzi i realnie przyczynia się do budowania lokalnej odporności.

W obliczu rosnącej polaryzacji wsparcia wymaga także tworzenie przestrzeni do dyskusji i dialogu w procesach poszukiwania rozwiązań dla wspólnych wyzwań, w tym zwiększanie rozpoznawalności organizacji społecznych jako ważnych aktorów życia publicznego. Na powyższe wyzwania odpowiadają **ścieżki 1.1 Udział organizacji społecznych w procesach demokratycznych oraz 1.2 Zaangażowanie obywatelskie.**

Celem **ścieżki 1.3 Edukacja medialna i przeciwdziałanie dezinformacji** jest reagowanie na wyzwania związane z przejawami dezinformacji i populistycznej retoryki, z którymi mierzy się polskie społeczeństwo, szczególnie w obliczu wyzwań gospodarczych i licznych zagrożeń dla bezpieczeństwa. Dezinformacja jest wykorzystywana jako narzędzie wymierzone w różne grupy społeczne oraz organizacje działające na rzecz ochrony i promowania ich praw. Organizacje społeczne stoją przed poważnymi wyzwaniami związanymi z coraz bardziej wyrafinowanymi kampaniami dezinformacyjnymi skierowanymi przeciwko nim. W tej sytuacji istnieje pilna potrzeba współpracy w ramach sektora obywatelskiego oraz opracowania skutecznych inicjatyw na rzecz weryfikacji informacji i programów wzmacniających umiejętności korzystania z mediów, które mogą zwiększyć odporność społeczeństwa na fałszywe informacje. Wsparcia wymagają także niezależne lokalne inicjatywy medialne, realizujące istotne zadania na rzecz zachowania integralności informacji, które często napotykają na różne próby ograniczenia ich działania oraz wyzwania związane z finansowaniem.

2.2.2 Obszar 2. Ochrona praw człowieka

Społeczeństwo polskie pozostaje silnie rozwarstwione, a jednocześnie staje się coraz bardziej zróżnicowane. Mimo to wciąż za mało uwagi poświęca się kwestii nierówności społecznych, która wymaga systemowych rozwiązań. System usług społecznych jest trudno dostępny i w wielu przypadkach nie odpowiada na potrzeby różnych grup (szczególnie grup mniejszościowych, które często pozostają bez odpowiedniego wsparcia). Jednym z kluczowych wyzwań jest wzmacnianie spójności społecznej, zwłaszcza w odniesieniu do osób z doświadczeniem migracji i uchodźstwa. Polska w ostatnich latach stała się miejscem docelowym migracji, co sprawia, że prawa osób migranckich i uchodźczych, pomoc humanitarna, integracja i dostęp do świadczeń stają się coraz pilniejszymi kwestiami. W związku z tym edukacja i podnoszenie świadomości na temat praw człowieka mają kluczowe znaczenie. Na powyższe wyzwania odpowiada **ścieżka 2.1 Wsparcie praw człowieka, w tym przeciwdziałania dyskryminacji i działań na rzecz sprawiedliwości społecznej.**

Celem ścieżki 2.2 Wsparcie równouprawnienia, sprawiedliwości reprodukcyjnej i praw seksualnych (SRHR) oraz praw osób LGBTIQ+ jest wspieranie równości płci oraz zdrowia i praw seksualnych i reprodukcyjnych, przeciwdziałanie przemocy ze względu na płeć i tożsamość płciową, a także ochrona praw osób LGBTIQ+. Grupy mniejszościowe, w tym osoby LGBTIQ+, a zwłaszcza osoby transpłciowe, są w Polsce wciąż narażone na ataki i kampanie dezinformacyjne szerzące nienawiść. Istnieje znacząca

potrzeba prowadzenia działań strażniczych i rzeczniczych oraz zapewnienia odpowiedniego wsparcia osobom, których prawa zostały złamane.

Równocześnie wyzwaniem pozostaje dostosowanie się do zmian klimatycznych. Chociaż osoby eksperckie i organizacje społeczne dysponują niezbędną wiedzą i doświadczeniem, znaczna część polskiego społeczeństwa nie ma dostępu do wiarygodnych źródeł i rzetelnych informacji na temat możliwych scenariuszy sprawiedliwej zielonej transformacji. W połączeniu z trudną sytuacją gospodarczą zwiększa to podatność polskiego społeczeństwa na dezinformację w tym obszarze. Na te wyzwania odpowiada **ścieżka 2.3 Wsparcie ochrony klimatu i środowiska oraz sprawiedliwa zielona transformacja.**

Wojna Rosji przeciw Ukrainie wywołała największy po drugiej wojnie światowej kryzys humanitarny i Polska nagle stała się krajem przyfrontowym. Działania wojenne toczące się w Ukrainie wpłynęły właściwie na wszystkie sfery funkcjonowania państwa i społeczeństwa. Jednym z kluczowych wyzwań jest budowanie spójności społecznej w sytuacji, kiedy wiele osób, które przyjechały do Polski, ma trudność w dobrym funkcjonowaniu w społeczeństwie. Sytuację pogarszają także wszechobecne propaganda i dezinformacja rosyjska, które obnażyły podatność polskiego społeczeństwa na tego typu treści oraz niskie kompetencje do krytycznej oceny informacji. Przyczynia się to do wzrostu wrogości wobec uchodźców z Ukrainy oraz skutkuje spadającym poparciem dla ukraińskiej walki o utrzymanie niepodległości. Bliskość toczącej się wojny i rosnące poczucie zagrożenia sprawiają, że coraz silniejszą i pilniejszą jest potrzeba budowania gotowości organizacji społecznych i społeczności lokalnych do reagowania na kryzysy i funkcjonowania w nich. Z tych powodów wyodrębniono **temat o znaczeniu szczególnym: Odpowiedź na wyzwania społeczne w Polsce wynikające z wojny Rosji przeciwko Ukrainie.**

2.3 PLANOWANE REZULTATY

Fundusz Społeczeństwa Obywatelskiego EOG w Polsce, podobnie jak fundusze w innych krajach, bazuje na koncepcji zarządzania przez rezultaty. Oznacza to, że zarówno jego założenia, jak i sposób wdrażania - obszary wsparcia i ścieżki tematyczne - są ukierunkowane na osiąganie możliwie jasno zdefiniowanych produktów i rezultatów.

Każdy projekt, który otrzyma dofinansowanie w ramach tego konkursu, musi wpisywać się w jeden z obszarów wsparcia Funduszu Społeczeństwa Obywatelskiego EOG oraz w jedną powiązaną z nim ścieżkę tematyczną:

Obszar 1. Wzmocnienie wartości demokratycznych i praworządności:

- Ścieżka 1.1 Udział organizacji społecznych w procesach demokratycznych
- Ścieżka 1.2 Zaangażowanie obywatelskie
- Ścieżka 1.3 Edukacja medialna i przeciwdziałanie dezinformacji

Obszar 2. Ochrona praw człowieka:

- Ścieżka 2.1 Wsparcie praw człowieka, w tym przeciwdziałania dyskryminacji i działań na rzecz sprawiedliwości społecznej
- Ścieżka 2.2 Wsparcie równouprawnienia, sprawiedliwości reprodukcyjnej i praw seksualnych (SRHR) oraz praw osób LGBTIQ+
- Ścieżka 2.3 Wsparcie ochrony klimatu i środowiska oraz sprawiedliwa zielona transformacja

Do każdego obszaru wsparcia i każdej ścieżki tematycznej zostały przyporządkowane odpowiednie produkty i rezultaty, które następnie zostały opisane w postaci tzw. wskaźników, ułatwiających sprawdzenie, czy udało się je osiągnąć na poziomie całego Funduszu. Listy wskaźników z obszarów wsparcia 1 i 2 znajdują się w kolejnym podrozdziale.

Składając wniosek Wnioskodawca może, ale nie musi, wskazać jeden lub kilka z tych wskaźników i tym samym zadeklarować, do realizacji których z nich będzie się przyczyniał jego projekt. Jeśli żaden z tych wskaźników nie pasuje do specyfiki projektu, Wnioskodawca proponuje swoje własne wskaźniki.

Dla każdego wybranego wskaźnika należy określić jego zakładaną wartość docelową - taką, którą planuje się osiągnąć na zakończenie projektu. Wartość docelowa powinna być ambitna, ale realistyczna. Zgodnie z kryteriami merytorycznymi projekty nie otrzymają dodatkowych punktów wyłącznie za zaplanowanie wysokich wartości docelowych wskaźników. Ocenie podlegać będzie przede wszystkim to, czy planowane rezultaty są istotne, spójne i realistyczne oraz w jaki sposób wpisują się w matrycę rezultatów Funduszu.

2.4 OBSZARY WSPARCIA I ŚCIEŻKI TEMATYCZNE

Poniżej znajduje się m.in. opis poszczególnych obszarów wsparcia i ścieżek tematycznych, a także przykładowych typów działań. **Listy działań nie są zamknięte** - możliwa jest realizacja także innych aktywności wpisujących się w dane ścieżki tematyczne.

Składając wniosek, należy wybrać taką ścieżkę tematyczną w ramach jednego z obszarów, która najbardziej odpowiada charakterowi projektu.

2.4.1. Obszar 1 Wzmocnienie wartości demokratycznych i praworządności

Ścieżka 1.1 Udział organizacji społecznych w procesach demokratycznych

Rodzaje wspieranych działań:

- **działania rzecznicze** zmierzające do przyjęcia lub modyfikacji prawa oraz ogólnokrajowych polityk publicznych dotyczących procesów demokratycznych, ochrony praworządności i porządku konstytucyjnego**;**
- **działania strażnicze**: monitorowanie działań i decyzji instytucji publicznych, istotnych dla poprawnego funkcjonowania procesów demokratycznych, ochrony praworządności i porządku konstytucyjnego oraz monitorowanie uczciwości procesów wyborczych oraz działań osób pełniących funkcje publiczne lub ubiegających się o nie;
- **działania na rzecz zwiększenia zaangażowania organizacji społecznych w kształtowanie polityk publicznych na różnych szczeblach**, w tym m.in. działania edukacyjne dotyczące narzędzi i procedur sprzyjających takiemu zaangażowaniu, wzmacnianie kompetencji eksperckich w zespołach organizacji;
- **działania na rzecz poprawy jakości funkcjonowania ciał dialogu z udziałem organizacji społecznych oraz jakości procesów konsultacji społecznych i publicznych z ich udziałem** w ramach procesów stanowienia prawa na różnych szczeblach;
- **działania służące budowaniu, aktualizowaniu i systematyzowaniu wiedzy** na temat udziału społeczeństwa obywatelskiego w procesach demokratycznych na poziomie lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim i europejskim.

W ścieżce 1.1 priorytetowo będą traktowane projekty:

- łączące w sobie działania strażnicze i rzecznicze dotyczące działań i decyzji instytucji publicznych istotnych dla poprawnego funkcjonowania procesów demokratycznych, ochrony praworządności i porządku konstytucyjnego;
- obejmujące działania zwiększające i podnoszące jakość zaangażowania przedstawicieli/-lek i organizacji społecznych w kształtowanie polityk publicznych na szczeblu ogólnopolskim oraz wzmacniające kompetencje eksperckie organizacji społecznych do udziału w takich procesach.

Ścieżka 1.2 Zaangażowanie obywatelskie

Rodzaje wspieranych działań:

- **działania edukacyjne** dotyczące kompetencji obywatelskich oraz różnych form aktywności społecznej i praktyk demokratycznych, m.in. partycypacji obywatelskiej, uczestnictwa w debacie publicznej, wolontariatu, działań na rzecz społeczności, samoorganizacji społecznej, komunikacji mimo różnic;

- **działania aktywizujące** obywateli/-lki do angażowania się w inicjatywy sąsiedzkie, młodzieżowe, międzypokoleniowe i inne wspólne działania na rzecz społeczności, w tym wspierające odporność społeczności na obecne i przyszłe kryzysy, a także w działania strażnicze;
- **akcje i kampanie** mobilizujące do zaangażowania w sprawy publiczne i aktywność społeczną, w tym m.in. do wolontariatu, uczestnictwa w wyborach, udziału w debacie publicznej;
- **partycypacja obywatelska:** inicjowanie, prowadzenie i podnoszenie jakości procesów, które angażują obywateli/-lki (mieszkańców/-nki) o możliwie różnorodnych opiniach, perspektywach i doświadczeniach oraz prowadzą do wypracowania wspólnych propozycji rozwiązań możliwych do wdrożenia; podejmowanie działań służących zwiększaniu otwartości instytucji publicznych i społecznych na obywateli/-lki (mieszkańców/-nki);
- **działania służące zmniejszaniu polaryzacji społecznej:** działania nastawione na zmniejszenie konfliktów, wrogości, napięć czy skrajnych postaw, w tym inicjowanie i prowadzenie procesów służących komunikacji obywateli/-lek (mieszkańców/-nek) w sprawach publicznych pomimo dzielących ich różnic.

W ścieżce 1.2 priorytetowo traktowane będą:

- projekty, których kluczowym elementem są działania służące **komunikowaniu się osób mających przeciwstawne poglądy w ważnych społecznie sprawach** (np. kwestiach światopoglądowych, politycznych, ustrojowych);
- projekty, które w swoich działaniach zakładają od początku **udział jednostek samorządu terytorialnego (lub podległych im instytucji), gotowych do uwzględnienia i/lub wdrożenia** wypracowanych w procesie partycypacyjnym rekomendacji/rozwiązań;
- projekty, których kluczowym elementem jest **zastosowanie nowych w skali Polski lub nowych dla danego typu uczestników metod lub narzędzi służących angażowaniu obywateli/-lek** (mieszkańców/-nek).

Ścieżka 1.3 Edukacja medialna i przeciwdziałanie dezinformacji

Rodzaje wspieranych działań:

- **edukacja medialna i inne działania edukacyjne na temat krytycznego korzystania z mediów** (w tym m.in. uwrażliwienia na wyzwania związane z generowaniem treści przez AI, manipulację przekazem i dezinformację), skierowane do grup szczególnie narażonych na wpływ dezinformacji;
- **akcje i wielokanałowe kampanie społeczne** podnoszące świadomość na temat zjawiska dezinformacji i potrzeby stosowania krytycznego myślenia w codziennym życiu;
- inicjatywy dotyczące **przeciwdziałania mowie i aktom nienawiści w internecie;**
- **prowadzenie działań fact-checkingowych** służących podniesieniu jakości debaty publicznej oraz **nagłaśnianie ich efektów;**
- **działania służące edukacji oraz nawiązywaniu i wzmacnianiu relacji (sieciowaniu) wokół tematu krytycznego myślenia i dezinformacji**, skierowane do grup zawodowych stykających się sposób szczególny w swojej pracy z dezinformacją oraz organizacji i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem dezinformacji;
- **działania służące nawiązywaniu i wzmacnianiu relacji (sieciowaniu) oraz wymianie doświadczeń między organizacjami społecznymi, dziennikarzami, wydawcami i redakcjami,** w tym np. wspólne inicjatywy międzysektorowe i międzyredakcyjne dotyczące przeciwdziałania dezinformacji i uczenia odbiorców krytycznego myślenia, komunikowania wyników badań i analiz eksperckich.

W ścieżce 1.3 priorytetowo będą traktowane projekty obejmujące aktywności, których celem jest:

- przeciwdziałanie dezinformacji wśród młodych osób, w tym zwłaszcza młodych mężczyzn,
- przeciwdziałanie dezinformacji w obszarze zdrowia.

Grupy docelowe

Obszar 1 jest kierowany zwłaszcza do organizacji społecznych, które:

- prowadzącą działania rzecznicze i/lub strażnicze dotyczące procesów demokratycznych, w tym praworządności,
- wspierają aktywność obywatelską, w tym wspólne działania na rzecz społeczności i udziału obywateli w procesach decyzyjnych,
- wspierają dialog ponad podziałami,
- specjalizują się w edukacji medialnej, zwalczaniu dezinformacji lub są celem kampanii dezinformacyjnych.

Nie jest to lista zamknięta, a do udziału w konkursie zapraszamy także inne organizacje, których działania wpisują się w ten obszar wsparcia.

Jak wspomniano powyżej, do Obszaru 1 przypisano odpowiednie produkty i rezultaty, które następnie zostały opisane w postaci tzw. wskaźników, ułatwiających sprawdzenie, czy udało się je osiągnąć na poziomie całego Funduszu. Składając wniosek Wnioskodawca może, ale nie musi, wskazać jeden lub kilka z tych wskaźników i tym samym zadeklarować, do realizacji których z nich będzie się przyczyniał jego projekt. Jeśli żaden z tych wskaźników nie pasuje do specyfiki projektu, Wnioskodawca proponuje swoje własne wskaźniki.

Lista wskaźników dla Obszaru 1. Wzmocnienie wartości demokratycznych i praworządności
Wskaźnik: Liczba polityk publicznych, aktów prawnych lub innych regulacji na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym, które zostały zaproponowane lub zaopiniowane przez organizacje społeczne
Wskaźnik: Liczba nowych lub ulepszonych mechanizmów partycypacyjnych lub ciał dialogu, których celem jest wzmacnianie udziału obywateli i obywatelek w procesach decyzyjnych
Ścieżka 1.1 Udział organizacji społecznych w procesach demokratycznych
Wskaźnik: Liczba publicznie komunikowanych inicjatyw prowadzonych przez organizacje społeczne, których celem jest zmiana polityk lub przepisów prawa na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym
Wskaźnik: Liczba organizacji społecznych uczestniczących w konsultacjach z instytucją publiczną
Ścieżka 1.2 Zaangażowanie obywatelskie
Wskaźnik: Liczba zrealizowanych przez organizacje społeczne inicjatyw, angażujących obywateli w lokalne, regionalne lub krajowe procesy decyzyjne
Wskaźnik: Liczba publicznie komunikowanych inicjatyw promujących udział obywateli i obywatelek w działaniach na rzecz rozwoju społeczności na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym
Wskaźnik: Liczba szkoleń na temat aktywności obywatelskiej zorganizowanych przez organizacje społeczne
Wskaźnik: Liczba osób, które ukończyły szkolenia zorganizowane przez organizacje społeczne
Ścieżka 1.3 Edukacja medialna i przeciwdziałanie dezinformacji
Wskaźnik: Liczba szkoleń dotyczących dezinformacji zorganizowanych przez organizacje społeczne
Wskaźnik: Liczba osób, które ukończyły szkolenie dotyczące dezinformacji zorganizowane przez organizacje społeczne
Wskaźnik: Liczba przeprowadzonych kampanii rzeczniczych i/lub podnoszących świadomość w obszarze edukacji medialnej i/lub dezinformacji
Wskaźnik: Liczba kampanii rzeczniczych i/lub podnoszących świadomość w temacie konsekwencji pełnoskalowej inwazji Rosji na Ukrainę

2.4.2. Obszar 2. Ochrona praw człowieka

Ścieżka 2.1 Wsparcie praw człowieka, w tym przeciwdziałania dyskryminacji i działań na rzecz sprawiedliwości społecznej

Rodzaje wspieranych działań:

- **działania edukacyjne** na temat praw człowieka i równego traktowania, w tym szkolenia i warsztaty połączone z sieciowaniem różnych grup zawodowych stykających się w swojej pracy z grupami dyskryminowanymi; edukacja równościowa i antydyskryminacyjna angażująca do konkretnych działań na rzecz praw człowieka i sprawiedliwości społecznej; inicjatywy dotyczące przeciwdziałania mowie i aktom nienawiści oraz przemocy;
- **akcje i kampanie społeczne** służące oddziaływaniu na opinię publiczną, mobilizowaniu do wspierania działań na rzecz praw człowieka, reagowania na przejawy dyskryminacji i przemocy motywowanej uprzedzeniami oraz upowszechnianiu postaw akceptacji i szacunku; prowadzenie działań informacyjnych służących upowszechnianiu wiedzy o grupach dyskryminowanych i zagrożonych wykluczeniem oraz przeciwdziałaniu uprzedzeniom wobec nich;
- **działania strażnicze** dotyczące przestrzegania praw człowieka: monitorowanie, dokumentowanie i nagłaśnianie przypadków łamania praw człowieka i zasad praworządności w zakresie praw człowieka oraz przejawów nietolerancji i dyskryminacji w sferze publicznej i w życiu codziennym (np. mowy nienawiści, aktów fizycznej agresji);
- **działania rzecznicze** służące poprawie prawa i praktyki jego stosowania: tworzenie lokalnych, regionalnych lub krajowych partnerstw z instytucjami publicznymi włączających wszystkich interesariuszy do opracowywania i modyfikowania systemu ochrony i wsparcia grup narażonych na wykluczenie, dyskryminację i przemoc; przygotowywanie i/lub komentowanie propozycji regulacji dających ochronę prawną wszystkim grupom narażonym na wykluczenie, dyskryminację i przemoc; sieciowanie organizacji reprezentujących grupy narażone na wykluczenie lub dyskryminację w celu wspólnego wpływania na polityki publiczne, prowadzenie litygacji strategicznych;
- **działania interwencyjne** w sprawach dotyczących naruszeń praw człowieka, dyskryminacji i przemocy: udzielanie wsparcia prawnego i psychologicznego osobom doświadczającym dyskryminacji, osobom doświadczającym różnych form przemocy motywowanej uprzedzeniami oraz osobom prześladowanym za swoją działalność na rzecz praw człowieka; prowadzenie działań na rzecz ścigania i karania sprawców przestępstw motywowanych nienawiścią;
- **zwiększenie udziału w życiu społecznym osób z grup dyskryminowanych, narażonych na wykluczenie i marginalizację:** wsparcie różnych form samopomocy, samoorganizacji i samorzecznictwa (wsparcie dla „self-adwokatów"); tworzenie społecznych sieci wsparcia osób narażonych na wykluczenie i dyskryminację; umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnych wspólnot i działaniach rzeczniczych służących tworzeniu bardziej włączających polityk publicznych na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym; sieciowanie i współpraca osób narażonych na wykluczenie i ich osób bliskich w celu wspólnego prowadzenia działań strażniczych i rzeczniczych oraz uczestnictwa w procesie podejmowania decyzji dotyczących m.in. poprawy dostępu do usług społecznych i zmian w systemie ich świadczenia; upowszechnianie praw osób narażonych na wykluczenie wśród i/lub przez osoby narażone na wykluczenie; wspieranie udziału osób z grup narażonych na wykluczenie w pracy organizacji społecznej, tworzenie systemów odporności zapewniających bezpieczeństwo grupom wrażliwym;
- **poprawa jakości usług** dla grup narażonych na wykluczenie oraz podniesienie kwalifikacji i kompetencji osób z nimi pracujących; wprowadzanie nowych metod pracy i standardów świadczenia usług (w organizacjach i służbach publicznych), włączanie odbiorców usług w ich projektowanie i audyt oraz w testowanie nowych rozwiązań.

W ścieżce 2.1 priorytetowo traktowane będą projekty obejmujące działania strażnicze i / lub prowadzenie litygacji strategicznej w zakresie ochrony praw osób z doświadczeniem migranckim i uchodźczym.

Ścieżka 2.2 Wsparcie równouprawnienia, sprawiedliwości reprodukcyjnej i praw seksualnych (SRHR) oraz praw osób LGBTIQ+

Rodzaje wspieranych działań:

- **działania edukacyjne** na temat praw człowieka, równego traktowania oraz zdrowia i praw reprodukcyjnych, w tym szkolenia i warsztaty połączone z sieciowaniem różnych grup zawodowych stykających się w swojej pracy z grupami dyskryminowanymi (m.in. w dostępie do odpowiedniej opieki zdrowotnej) i zagrożonymi wykluczeniem; edukacja równościowa i antydyskryminacyjna angażująca do konkretnych działań na rzecz praw osób LGBTIQ+, praw reprodukcyjnych oraz równych praw kobiet i mężczyzn; edukacja seksualna; inicjatywy dotyczące przeciwdziałania mowie i aktom nienawiści oraz przemocy ze względu na płeć i tożsamość płciową;
- **akcje i kampanie społeczne** służące oddziaływaniu na opinię publiczną, mobilizowaniu do reagowania na przejawy dyskryminacji kobiet i osób LGBTIQ+, homofobii, mowy nienawiści oraz przemocy ze względu na płeć i tożsamość płciową oraz upowszechnianiu postaw akceptacji i szacunku; prowadzenie działań informacyjnych służących upowszechnianiu wiedzy o równości płci, prawach reprodukcyjnych, zdrowiu seksualnym oraz prawach osób LGBTQI+ i przeciwdziałaniu uprzedzeniom i przemocy online;
- **działania strażnicze** dotyczące przestrzegania praw człowieka: monitorowanie, dokumentowanie i nagłaśnianie przypadków łamania praw człowieka i zasad praworządności w obszarze równości płci, praw reprodukcyjnych oraz praw osób LGBTQI+, dyskryminacji w sferze publicznej i w życiu codziennym (np. mowy nienawiści, aktów fizycznej agresji);
- **działania rzecznicze** służące poprawie prawa i praktyki jego stosowania w obszarze równouprawnienia, przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć i tożsamość płciową, praw reprodukcyjnych i praw osób LGBTQI+: tworzenie lokalnych lub centralnych partnerstw z instytucjami publicznymi włączających wszystkich interesariuszy do opracowywania i modyfikowania systemu ochrony i wsparcia grup narażonych na łamanie ich praw, dyskryminację i przemoc; zbieranie danych i prowadzenie badań, które posłużą tworzeniu raportów i analiz wykorzystywanych w działaniach rzeczniczych; przygotowywanie i/lub komentowanie propozycji regulacji dających ochronę prawną grupom narażonym na dyskryminację i przemoc; sieciowanie organizacji działających w wymienionych wyżej obszarach w celu wspólnego wpływania na polityki publiczne, prowadzenie litygacji strategicznych;
- **działania interwencyjne** w sprawach dotyczących naruszeń praw człowieka (w tym praw reprodukcyjnych), dyskryminacji i przemocy: udzielanie wsparcia (w tym prawnego i psychologicznego) osobom doświadczającym dyskryminacji, przemocy ze względu na płeć i tożsamość płciową, przemocy motywowanej uprzedzeniami oraz osobom prześladowanym za swoją działalność na rzecz praw człowieka; prowadzenie działań na rzecz ścigania i karania sprawców przestępstw motywowanych nienawiścią, sprawców przemocy seksualnej i domowej; zapewnienie schronienia krótkoterminowego osobom, które doświadczyły przemocy ze względu na płeć i tożsamość płciową, przemocy motywowanej uprzedzeniami oraz osobom prześladowanym za swoją działalność na rzecz praw człowieka.

W ścieżce 2.2 priorytetowo traktowane będą projekty dotyczące **przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć i tożsamość płciową**, zarówno w zakresie wsparcia udzielanego osobom doświadczającym przemocy, jak i działań rzeczniczych służących poprawie prawa i praktyki jego stosowania.

Ścieżka 2.3 Wsparcie ochrony klimatu i środowiska oraz sprawiedliwa zielona transformacja

Rodzaje wspieranych działań:

- **działania edukacyjne** na temat ochrony środowiska, zmian klimatycznych, sprawiedliwej zielonej transformacji, środowiskowych konsekwencji działalności człowieka (w tym przemysłu) oraz przeciwdziałania dezinformacji w tych obszarach, szkolenia dla grup zawodowych, które mogą mieć wpływ na praktykę stosowania prawa dotyczącego ochrony klimatu i środowiska;

- **akcje i kampanie społeczne** służące oddziaływaniu na opinię publiczną, mobilizowaniu do wspierania sprawiedliwej zielonej transformacji i angażowania się w działania na rzecz ochrony środowiska i procesy decyzyjne jej dotyczące; prowadzenie działań informacyjnych służących upowszechnianiu wiedzy o zmianach klimatycznych i adaptacji do zmian klimatu;
- **angażowanie obywateli w lokalne i regionalne inicjatywy na rzecz sprawiedliwej, zielonej transformacji, procesy decyzyjne** dotyczące ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu; podejmowanie działań służących zwiększaniu otwartości instytucji publicznych i społecznych na obywateli i obywatelki; tworzenie lokalnych lub regionalnych partnerstw z instytucjami publicznymi włączających wszystkich interesariuszy do opracowywania i modyfikowania systemu ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu;
- **działania strażnicze:** monitorowanie procesów legislacyjnych, działań oraz decyzji instytucji publicznych, które mają wpływ na stan środowiska naturalnego i przebieg sprawiedliwej zielonej transformacji; monitorowanie działań podmiotów gospodarczych, które mogą mieć wpływ na stan środowiska naturalnego, dokumentowanie i nagłaśnianie przypadków łamania prawa dotyczącego ochrony środowiska; dokumentowanie i nagłaśnianie przypadków łamania praw człowieka i zasad praworządności w obszarze ochrony środowiska;
- **działania rzecznicze** służące tworzeniu regionalnych, ogólnokrajowych i europejskich polityk publicznych dotyczących ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatycznych, zmianie prawa i praktyki jego stosowania w obszarze ochrony środowiska; zbieranie danych i prowadzenie badań, które posłużą tworzeniu raportów i analiz wykorzystywanych w działaniach rzeczniczych; przygotowywanie i/lub komentowanie propozycji regulacji służących ochronie środowiska i adaptacji do zmian klimatu; sieciowanie organizacji działających w wymienionych wyżej obszarach w celu wspólnego wpływania na polityki publiczne, prowadzenie litygacji strategicznych.

W ścieżce 2.3 priorytetowo traktowane będą projekty dotyczące działań rzeczniczych angażujących lokalne społeczności, prowadzone z wykorzystaniem danych zebranych w ramach działań strażniczych *(evidence-based advocacy).*

Grupy docelowe

Obszar 2 jest kierowany zwłaszcza do organizacji społecznych, które:

- prowadzą działania rzecznicze i strażnicze skupiające się na prawach człowieka,
- zajmują się prawami człowieka, zapewniają wsparcie grupom zagrożonym wykluczeniem, przemocą i dyskryminacją (ścieżka 2.1 i 2.2);
- zajmują się działaniami na rzecz klimatu, ochroną środowiska i sprawiedliwą transformacją ekologiczną (ścieżka 2.3)

Nie jest to lista zamknięta, a do udziału w konkursie zapraszamy także inne organizacje, których działania wpisują się w ten obszar wsparcia.

Jak wspomniano powyżej, do Obszaru 2 przypisano odpowiednie produkty i rezultaty, które następnie zostały opisane w postaci tzw. wskaźników, ułatwiających sprawdzenie, czy udało się je osiągnąć na poziomie całego Funduszu. Składając wniosek Wnioskodawca może, ale nie musi, wskazać jeden lub kilka z tych wskaźników i tym samym zadeklarować, do realizacji których z nich będzie się przyczyniał jego projekt. Jeśli żaden z tych wskaźników nie pasuje do specyfiki projektu, Wnioskodawca proponuje swoje własne wskaźniki.

Lista wskaźników dla Obszaru 2. Ochrona praw człowieka
Wskaźnik: Liczba krajowych, regionalnych lub lokalnych praw, polityk i regulacji zaproponowanych lub skomentowanych przez organizacje społeczne
Wskaźnik: Szacunkowa liczba podmiotów (instytucji publicznych, podmiotów komercyjnych, organizacji społecznych itd.), które zaangażowały się w działania rzecznicze i kampanie podnoszące świadomość
Ścieżka 2.1 Wsparcie praw człowieka, w tym przeciwdziałania dyskryminacji i działań na rzecz sprawiedliwości społecznej
Wskaźnik: Liczba prowadzonych spraw dotyczących udzielenia ochrony i/lub wsparcia osobom, które doświadczyły łamania praw człowieka (nie dotyczy osób z Ukrainy)
Wskaźnik: Liczba przypadków łamania praw człowieka udokumentowanych i zgłoszonych przez organizacje społeczne wsparte w ramach Funduszu
Wskaźnik: Liczba wspartych w ramach Funduszu organizacji społecznych działających na rzecz praw osób z doświadczeniem migracji, uchodźstwa i osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy
Wskaźnik: Liczba prowadzonych spraw dotyczących udzielenia ochrony i/lub wsparcia osobom z Ukrainy, które doświadczyły łamania praw człowieka
Ścieżka 2.2 Wsparcie równouprawnienia, sprawiedliwości reprodukcyjnej i praw seksualnych (SRHR) oraz praw osób LGBTIQ+
Wskaźnik: Liczba spraw dotyczących udzielenia wsparcia osobom, które doświadczyły przemocy ze względu na płeć i tożsamość płciową i/lub przemocy domowej
Wskaźnik: Liczba przypadków łamania praw dotyczących sprawiedliwości reprodukcyjnej i praw seksualnych udokumentowanych i zgłoszonych przez organizacje społeczne wsparte w ramach Funduszu
Wskaźnik: Liczba przypadków łamania praw osób LGBTQI+ udokumentowanych i zgłoszonych przez organizacje społeczne wsparte w ramach Funduszu
Wskaźnik: Liczba wspartych w ramach Funduszu organizacji społecznych działających na rzecz równouprawnienia lub praw kobiet/dziewcząt
Ścieżka 2.3 Wsparcie ochrony klimatu i środowiska oraz sprawiedliwa zielona transformacja
Wskaźnik: Liczba przypadków łamania prawa do bezpiecznego, czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska udokumentowanych i zgłoszonych przez organizacje społeczne wsparte w ramach Funduszu
Wskaźnik: Liczba organizacji społecznych uczestniczących w procesach konsultacyjnych dotyczących kwestii środowiskowych

2.5 TEMAT O ZNACZENIU SZCZEGÓLNYM: ODPOWIEDŹ NA WYZWANIA SPOŁECZNE W POLSCE WYNIKAJĄCE Z WOJNY ROSJI PRZECIWKO UKRAINIE

Wojna Rosji przeciw Ukrainie wywołała największy po drugiej wojnie światowej kryzys humanitarny w Europie i Polska nagle stała się krajem przyfrontowym. Działania wojenne toczące się w Ukrainie wpłynęły właściwie na wszystkie sfery funkcjonowania państwa i społeczeństwa. Jednym z kluczowych wyzwań jest budowanie spójności społecznej w sytuacji, kiedy wiele osób, które przyjechały do Polski, ma trudność w dobrym funkcjonowaniu w społeczeństwie. Sytuację pogarszają także wszechobecne propaganda i dezinformacja rosyjska, które obnażyły podatność polskiego społeczeństwa na tego typu treści oraz niskie kompetencje do krytycznej oceny informacji. Przyczynia się to do wzrostu wrogości wobec uchodźców z Ukrainy oraz skutkuje spadającym poparciem dla ukraińskiej walki o utrzymanie niepodległości. Bliskość toczącej się wojny i rosnące poczucie zagrożenia sprawiają, że coraz silniejszą i pilniejszą jest potrzeba budowania gotowości organizacji społecznych i społeczności lokalnych do reagowania na kryzysy i funkcjonowania w nich.

Ze względu na rosnące i horyzontalne znaczenie tych zagadnień wyodrębniliśmy w ramach konkursu tzw. temat o znaczeniu szczególnym.

Wniosek dotyczące tematu o znaczeniu szczególnym można złożyć w każdej ze ścieżek tematycznych. Wpisywanie się wniosku w temat o znaczeniu szczególnym nie jest dodatkowo punktowane podczas oceny merytorycznej wniosku.

Technicznie, w formularzu wniosku, Wnioskodawca w pierwszej kolejności określa czy jego projekt odnosi się do wyzwań społecznych w Polsce wynikających z agresji Rosji na Ukrainę, a dopiero w drugim kroku wybiera, w którą ścieżkę tematyczną projekt się wpisuje.

Prosimy wybierać ten temat tylko jeśli projekt wpisuje się w niego w sposób znaczący.

Rodzaje wspieranych działań:

- **zwiększenie udziału osób uchodźczych z Ukrainy w życiu społecznym w Polsce:** działania wspierające samoorganizację, samopomoc, samodzielność oraz kondycję psychiczną uchodźców w Polsce; wsparcie specjalistyczne ułatwiające funkcjonowanie w Polsce (m.in. poradnictwo i doradztwo prawne, obywatelskie, z zakresu usług publicznych); samorzecznictwo i rzecznictwo dotyczące wypracowania strategii i polityk integracyjnych na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym;
- **działania edukacyjne i wymiana doświadczeń dotyczących budowania odporności społecznej:** wymiana doświadczeń z ukraińskim społeczeństwem obywatelskim nt. przygotowania na sytuacje kryzysowe; sieciowanie i wymiana doświadczeń organizacji mających doświadczenie pracy w kryzysie; wzmacnianie kompetencji organizacji społecznych i społeczności lokalnych do odpowiadania na kryzysy i funkcjonowania w sytuacjach kryzysowych;
- **akcje i kampanie społeczne:** przeciwdziałanie dezinformacji dotyczącej wojny w Ukrainie oraz obecności uchodźców i uchodźczyń w Polsce; zbieranie danych, opracowywanie analiz i raportów nt. dezinformacji i rosyjskiej propagandy; działania podnoszące świadomość na temat zjawiska dezinformacji i propagandy rosyjskiej; prowadzenie badań i innych działań służących zapewnieniu rzetelnej informacji o sytuacji społeczności uchodźczyń i uchodźców z Ukrainy w Polsce oraz sytuacji w Ukrainie;
- **działania interwencyjne**: zapewnienie schronienia krótkoterminowego osobom uchodźczym z Ukrainy, które znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej/materialnej lub doświadczyły dyskryminacji i łamania swoich praw; działania zapobiegawcze i naprawcze w społecznościach lokalnych, w których zaobserwowano przejawy dyskryminacji i nienawiści wobec osób uchodźczych z Ukrainy;
- **działania służące zmniejszaniu polaryzacji społecznej:** działania integracyjne ze społeczeństwem przyjmującym i w ramach społeczności uchodźczej; działania zapobiegające przejawom przemocy rówieśniczej; przeciwdziałanie dyskryminacji i aktom nienawiści wobec osób uchodźczych z Ukrainy.

Lista działań nie jest zamknięta - możliwa jest realizacja także innych aktywności wpisujących się w temat o znaczeniu szczególnym.

W ramach tematu o znaczeniu szczególnym priorytetowo traktowane będą projekty obejmujące:

- wymianę doświadczeń z ukraińskim społeczeństwem obywatelskim na temat przygotowania na sytuacje kryzysowe;
- działania zapobiegawcze i naprawcze w społecznościach lokalnych, w których zaobserwowano przejawy dyskryminacji i nienawiści wobec osób uchodźczych z Ukrainy.

Oznacza to, że jeśli Wnioskodawca wybierze temat o znaczeniu szczególnym, nie obowiązują go priorytety ścieżki tematycznej, w której składany jest wniosek.

Temat o znaczeniu szczególnym jest skierowany przede wszystkim do organizacji społecznych, które udzielają wsparcia uchodźcom, budują spójność społeczną, przeciwdziałają dezinformacji oraz wzmacniają odporność społeczną. Nie jest to lista zamknięta — do składania wniosków zapraszamy również inne organizacje, których działania wpisują się w zakres tematu o znaczeniu szczególnym.

2.6 WARUNKI KONKURSU NA PROJEKTY TEMATYCZNE

Świadczenie usług społecznych jest możliwe jedynie pod warunkiem, że są one niezbędne do wzmocnienia działań rzeczniczych, uczestnictwa w życiu społeczności lub zaangażowania obywatelskiego.

Nie jest możliwe udzielanie pomocy materialnej (zdefiniowanej jako przekazywanie osobom fizycznym lub podmiotom środków finansowych, rzeczy lub innych świadczeń o charakterze majątkowym, w szczególności zapomóg, zasiłków, stypendiów socjalnych, dofinansowania kosztów utrzymania, zakupu towarów lub opłacania zobowiązań).

Pozostałe ograniczenia dotyczące typów działań w poszczególnych ścieżkach tematycznych zostały opisane w Podręczniku dla Wnioskodawców i Grantobiorców.

2.7 DZIAŁANIA DOTYCZĄCE ROZWOJU INSTYTUCJONALNEGO

W konkursie na projekty tematyczne można przeznaczyć **do 5 000 EUR w przypadku średnich dotacji** lub **do 16 000 EUR w przypadku dużych dotacji** na działania związane z rozwojem instytucjonalnym Grantobiorcy i/lub Partnera/-ów, pod warunkiem, że są organizacjami społecznymi.

Dotacje można wykorzystać m.in. na:

- pozyskiwanie pracowników/pracownic, współpracowników/czek i wolontariuszy/ek,
- podnoszenie kompetencji zespołu i inne formy rozwoju zawodowego osób pracujących na rzecz organizacji (w tym wolontariuszy/ek),
- wzmacnianie odporności organizacji na sytuacje kryzysowe, w tym przygotowywanie się do funkcjonowania w nich,
- budowanie bazy członkowskiej, jej rozwój i zwiększanie zaangażowania w działania organizacji,
- tworzenie całościowej strategii organizacji lub strategii odnoszących się do wybranych obszarów zarządzania, np. marketingu, fundraisingu, rozwoju zasobów ludzkich,
- badania odbiorców działań oraz otoczenia organizacji,
- budowanie bazy społecznej i działania służące zakorzenieniu organizacji w lokalnym środowisku,
- projektowanie, wdrażanie i/lub podnoszenie standardów działań/usług oferowanych przez organizacje,
- podnoszenie wewnętrznych standardów zarządzania organizacją (np. zarządzania ludźmi, komunikacji, zarządzania finansami, księgowości),
- pozyskiwanie środków różnymi metodami i z różnych źródeł,
- przygotowywanie strategii działalności gospodarczej i/lub odpłatnej działalności pożytku publicznego,
- budowanie relacji, pozyskiwanie nowych sympatyków, promocję i komunikację z otoczeniem,
- zwiększanie rozliczalności i przejrzystości działań organizacji,
- pełniejsze dostosowanie funkcjonowania organizacji do wymogów prawa,
- zwiększanie zdolności do prowadzenia konsultacji, działań monitoringowych i rzeczniczych lub włączania się w takie działania organizowane przez inne podmioty,
- wzmacnianie zdolności do współpracy międzyorganizacyjnej i międzysektorowej, tworzenie partnerstw i sieciowanie,
- ewaluacje, audyty organizacyjne, audyty finansowe, inne procesy oceny i refleksji nad organizacją i jej działaniami,
- wdrażanie nowych technologii i działań wspierających cyfryzację organizacji (np. zaplanowanie i wdrożenie strategii cyfrowej, automatyzację obsługi fundraisingu, zapewnianie bezpieczeństwa cyfrowego),
- zakup środków trwałych, w tym sprzętu i wyposażenia, lub wykonanie drobnych remontów uzasadnionych wymaganymi standardami pracy, potrzebą zwiększenia skali lub podniesienia jakości działań,
- testowanie nowych rozwiązań, realizację pilotażowych przedsięwzięć służących zdobyciu wiedzy, doświadczenia i know-how potrzebnego do rozwoju działań statutowych,

- zaplanowanie i wdrożenie innych procesów zmiany w organizacji.

Działania dotyczące rozwoju instytucjonalnego powinny być zaplanowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb Wnioskodawcy (i ewentualnie Partnera/Partnerów, o ile są organizacjami społecznymi) oraz skoncentrowane na rozwiązaniu wybranych, konkretnych problemów stanowiących istotną barierę ograniczającą możliwości rozwojowe organizacji. Mogą też wspierać proces uruchomienia nowych działań/usług, rozszerzenia ich na nowe grupy odbiorców lub nowy teren. Uzasadniając wybór działań Wnioskodawca powinien pokazać, w jaki sposób przyczynią się one do zwiększenia zdolności organizacji do skutecznej realizacji jej misji.

Działania służące rozwojowi instytucjonalnemu można prowadzić samodzielnie lub korzystając ze wsparcia zewnętrznych specjalistów/ek.

3. WNIOSKODAWCY I PARTNERZY

3.1 WNIOSKODAWCY

Wnioskodawcami tzn. podmiotami, które mogą składać wnioski samodzielnie lub być liderami partnerstw ubiegających się o dotacje, mogą być organizacje społeczeństwa obywatelskiego mające siedzibę w Polsce.

Wnioskodawcami mogą być następujące typy podmiotów zarejestrowanych w Polsce: stowarzyszenia, w tym stowarzyszenie zwykłe, fundacje, związki stowarzyszeń, spółdzielnie socjalne, koła gospodyń wiejskich i kościelne osoby prawne. Szczegółowe warunki dotyczące poszczególnych form prawnych zostały opisane w Podręczniku dla Wnioskodawców i Grantobiorców.

Wszyscy Wnioskodawcy, niezależnie od formy prawnej, muszą spełniać kryteria:

- są zarejestrowani w Krajowym Rejestrze Sądowym, w ewidencji stowarzyszeń zwykłych lub w rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich prowadzonym przez Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- w momencie składania wniosku wstępnego o dotację są zarejestrowani od co najmniej: 12 miesięcy - w wypadku średnich dotacji i 24 miesięcy - w wypadku dużych dotacji;
- przed podpisaniem umowy dotacyjnej będą w stanie przedstawić sprawozdanie finansowe lub - jeśli nie są zobowiązane do sporządzania sprawozdania finansowego - zbiorcze zestawienie przychodów i kosztów za ostatni rok sprawozdawczy;
- są niezależni od władz lokalnych, regionalnych i centralnych, podmiotów publicznych, partii politycznych i podmiotów komercyjnych;
- nie działają w celu osiągnięcia zysku, a jeśli prowadzą działalność gospodarczą, to wypracowane zyski przeznaczają na realizację swojej misji i wartości (cele statutowe);
- nie prowadzą działalności wyłącznie w celu realizacji komercyjnych lub zawodowych interesów swoich członków;
- działają w interesie publicznym, przestrzegają praw człowieka i kierują się w swoich działaniach wartościami demokratycznymi, w szczególności uniwersalnymi wartościami poszanowania godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, rządów prawa i ochrony praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości;
- nie został wobec nich złożony wniosek o ogłoszenie upadłości, nie znajdują się w stanie likwidacji, nie podlegają zarządowi komisarycznemu, nie zawiesili działalności ani nie są przedmiotem postępowań o podobnym charakterze;
- nie zalegają z płatnością zobowiązań publicznoprawnych wobec Urzędu Skarbowego ani Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub mają zawarty układ ratalny;
- żaden z członków organu zarządzającego organizacji nie został skazany za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- mają charakter dobrowolny, są tworzone dobrowolnie (np. przez grupy lub osoby fizyczne), a w przypadku organizacji opartych na członkostwie - członkostwo nie jest obowiązkowe dla żadnej grupy ani osoby fizycznej.

Przedstawione we wniosku działania muszą być zgodne ze statutem, regulaminem (jeśli organizacja nie posiada statutu) lub innym dokumentem określającym misję, cele i sposoby działania Wnioskodawcy. Działania te nie mogą polegać na prowadzeniu praktyk i kultu religijnego (obejmujących również głoszenie i szerzenie wiary), działalności partyjnej ani kampanii wyborczych.

Ponadto dotacja nie może być przeznaczona na prowadzenie działalności gospodarczej ani odpłatnej działalności pożytku publicznego. W ramach projektów nie mogą być pobierane opłaty od uczestników/czek, tzn. nie jest możliwe np. pobieranie opłat za bilety na wydarzenia organizowane w ramach projektu lub odpłatne sprzedawanie publikacji przygotowanych w ramach projektu.

3.2 PARTNERZY

Projekty mogą być realizowane we współpracy z maksymalnie trzema Partnerami. Partnerzy muszą podzielać cele realizowanego projektu, aktywnie uczestniczyć w jego przygotowaniu i realizacji oraz wnosić swoją wiedzę i doświadczenie.

Partnerami w projektach mogą być:

- organizacje społeczne, podmioty publiczne i prywatne, komercyjne i niekomercyjne z Polski oraz z pozostałych Państw-Beneficjentów (Bułgaria, Cypr, Chorwacja, Czechy, Estonia, Grecja, Litwa, Łotwa, Malta, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Węgry), z Państw-Darczyńców (Islandia, Liechtenstein, Norwegia) lub z Ukrainy;
- organizacje międzynarodowe, ich organy lub przedstawicielstwa[1];
- grupy nieformalne spełniające następujące warunki:
    - działające na rzecz dobra publicznego;
    - w których członkostwo jest dobrowolne i niedyskryminacyjne;
    - niezależne od władz lokalnych, regionalnych i krajowych oraz innych władz publicznych, a także od partii politycznych, instytucji religijnych i podmiotów komercyjnych;
    - reprezentowane przez jedną osobę legalnie przebywającą na terytorium Polski, która podpisze deklarację partnerską oraz umowę partnerską w imieniu grupy.

Nieformalna grupa nie może otrzymać środków z dotacji (koszty związane z jej udziałem w projekcie pokrywa Grantobiorca z dotacji).

Zaangażowanie Partnerów, ich rolę i zadania, trzeba potwierdzić w pisemnej deklaracji, wymaganej na etapie składania wniosków pełnych oraz w umowie partnerskiej, wymaganej przed podpisaniem umowy dotacyjnej. Wzór deklaracji partnerskiej oraz wzór umowy partnerskiej znajdą się na stronie internetowej Funduszu w zakładce konkursy / I konkurs na projekty tematyczne.

W ramach Funduszu Społeczeństwa Obywatelskiego EOG szczególnie ważne jest wspieranie współpracy z podmiotami z Państw-Darczyńców (Islandii, Liechtensteinu i Norwegii) - zwanej **współpracą dwustronną**. W przypadku partnerstw z udziałem podmiotu z Państw-Darczyńców, Państw-Beneficjentów i Ukrainy deklaracja i umowa partnerska muszą być zawarte w języku angielskim.

Organizacje, które przygotują projekty w partnerstwie z podmiotami z Islandii, Liechtensteinu lub Norwegii, mogą ubiegać się o **dodatkowe środki** (niewliczane do podstawowej wysokości dotacji) **przeznaczone na pokrycie kosztów udziału Partnera/Partnerów z tych państw i współpracy dwustronnej** w projekcie. Kwota ta nie jest zależna od liczby partnerów z Państw-Darczyńców i może wynosić:

- **do 5 000 EUR** w przypadku **średnich** dotacji

[1] Za organizacje międzynarodowe uznawane są podmioty powołane dla wielostronnej współpracy państw zgodnie z zapisami Konwencji wiedeńskiej o prawach traktatów, tj. na mocy traktatów lub innych instrumentów prawa międzynarodowego. Międzynarodowe organizacje pozarządowe, jako osoby prawne powołane na mocy przepisów krajowych w celu prowadzenia niedochodowych działań pożytku publicznego na terenie co najmniej dwóch krajów, mogą być partnerami tylko wtedy, gdy mają siedzibę na terenie Państw-Darczyńców, Państw-Beneficjentów lub Ukrainy.

- **do 16 000 EUR** w przypadku **dużych** dotacji.

UWAGA: Zaplanowanie dodatkowych środków w konkursie przeznaczonych na współpracę dwustronną nie wyklucza sfinansowania kosztów tej współpracy również z podstawowej kwoty dotacji, jeśli jej koszty wykraczają ponad opisany powyżej limit.

Projekty realizowane we współpracy z podmiotami z Państw-Darczyńców będą zobowiązane do sprawozdawania wskaźnika Wzmocnienie współpracy dwustronnej w sektorze społeczeństwa obywatelskiego. Elementem tej sprawozdawczości będzie wypełnienie ankiety prowadzonej w imieniu Państw-Darczyńców przez Biuro Mechanizmów Finansowych w Brukseli, oceniającej jakość partnerstwa.

Podmioty z państw innych niż Polska oraz organizacje międzynarodowe mogą być partnerami w dowolnej liczbie projektów w trakcie całego Programu.

Partnerstwa projektowego nie należy utożsamiać z podwykonawstwem. Partnerzy projektu realizują wspólny cel o charakterze społecznym, angażując się aktywnie w jego wdrażanie oraz wnosząc wkład w osiągnięcie zakładanych rezultatów. Podwykonawstwo natomiast ma na celu realizację jednego lub kilku konkretnych zadań, takich jak świadczenie usług lub dostawa sprzętu, służących wykonaniu działania w ramach projektu. Podwykonawstwo powinno być każdorazowo realizowane na podstawie właściwej umowy.

3.3 LIMIT DOTYCZĄCY LICZBY SKŁADANYCH WNIOSKÓW

W ramach tego konkursu każdy uprawniony podmiot może złożyć **tylko jeden wniosek**, ponadto może być partnerem **w jednym wniosku** złożonym przez inną organizację. Jeśli podmiot nie ubiega się o dotację, to może być partnerem w **dwóch wnioskach** składanych przez inne organizacje.

Więcej informacji o limitach dotyczących liczby składanych wniosków i otrzymanych dotacji znajduje się w Podręczniku dla Wnioskodawców i Grantobiorców.

4. WARUNKI REALIZACJI PROJEKTU

4.1 FINANSOWANIE

Projekt jest finansowany w 100% ze środków dotacji.

4.2 WYDATKI KWALIFIKOWALNE

Szczegółowe zasady dotyczące wydatków kwalifikowalnych zostały opisane w Podręczniku dla Wnioskodawców i Grantobiorców.

Uwzględnienie wydatku w budżecie projektu zatwierdzonym przez Operatora nie może być uznawane za potwierdzenie kwalifikowalności tego wydatku.

Na etapie wniosku wstępnego nie jest wymagane przedstawienie szczegółowego budżetu. Wnioskodawcy przedstawiają wyłącznie ogólne kwoty w podziale na następujące kategorie:

- **Kategoria A (obowiązkowa)** – koszty realizacji projektu, w tym ewentualne koszty Partnera/Partnerów (z wyłączeniem współpracy z podmiotami z Państw-Darczyńców),
- **Kategoria B (opcjonalna)** – koszty współpracy partnerskiej z podmiotami z Państw-Darczyńców,
- **Kategoria C (opcjonalna)** – koszty rozwoju instytucjonalnego (ostateczna decyzja o przyznaniu wsparcia zapada na etapie oceny wniosku pełnego).

Chociaż wymagane jest podanie jedynie ogólnych kwot, zachęcamy, aby na etapie wniosku wstępnego przygotować na własne potrzeby budżet projektu, korzystając z narzędzi udostępnionych dla różnych opcji budżetu wniosku pełnego (patrz poniżej). Każde z udostępnionych narzędzi generuje odpowiedni budżet wstępny w oparciu o wybrane opcje.

Szczegółowy budżet projektu trzeba przedstawić dopiero **na etapie wniosku pełnego.** Wnioskodawca musi zastosować jeden z opisanych poniżej wariantów budżetu korzystając z uproszczonych opcji kosztów w formie stawek ryczałtowych. Typy kosztów objętych stawką ryczałtową muszą zostać zadeklarowane przez wnioskodawcę w budżecie.

- **Wariant 1** – budżet składa się z rzeczywistych kosztów bezpośrednich oraz ryczałtu na koszty pośrednie w wysokości 7% kwalifikowanych kosztów bezpośrednich. **Wariant jest dostępny niezależnie od całkowitej wielkości budżetu dotacji.**
- **Wariant 2** – budżet składa się z rzeczywistych kosztów bezpośrednich, z wyodrębnieniem bezpośrednich kosztów osobowych oraz ryczałtu na koszty pośrednie w wysokości 15% kwalifikowanych bezpośrednich kosztów osobowych. **Wariant jest dostępny wyłącznie dla projektów, których całkowity budżet dotacji (tj. suma wszystkich kategorii budżetowych) przekracza 25 000 EUR.**
- **Wariant 3** – budżet składa się z rzeczywistych bezpośrednich kosztów osobowych oraz ryczałtu na wszystkie pozostałe koszty (bezpośrednie i pośrednie) w wysokości 100% kwalifikowanych bezpośrednich kosztów osobowych. **Wariant jest dostępny wyłącznie dla projektów, których całkowity budżet dotacji (tj. suma wszystkich kategorii budżetowych) wynosi do 25 000 EUR.**
- **Wariant 4** – budżet składa się z rzeczywistych bezpośrednich kosztów osobowych oraz ryczałtu na wszystkie pozostałe koszty (bezpośrednie i pośrednie) w wysokości 40% kwalifikowanych bezpośrednich kosztów osobowych. **Wariant jest dostępny wyłącznie dla projektów, których całkowity budżet dotacji (tj. suma wszystkich kategorii budżetowych) przekracza 25 000 EUR.**

Szczegółowe zasady stosowania wybranego wariantu określa umowa o realizację projektu oraz Podręcznik dla Wnioskodawców i Grantobiorców.

Na etapie składania wniosku pełnego Wnioskodawca przygotowuje budżet zgodnie z wybranym wariantem. Poniżej udostępniono pomocnicze arkusze kalkulacyjne, które nie stanowią załączników do wniosku i nie są przekazywane wraz z jego złożeniem. Mogą one służyć jako narzędzie wspierające przygotowanie budżetu, w szczególności do wykonywania roboczych obliczeń, weryfikacji przyjętych założeń oraz uporządkowania danych przed ich ostatecznym wprowadzeniem do systemu. Pomocnicze arkusze będzie można znaleźć na stronie Funduszu w zakładce konkursy / Wsparcie dla Wnioskodawców.

Wypełniając formularz wniosku w Internetowym Systemie Wniosków Wnioskodawca wybiera odpowiedni wariant budżetu.

4.3 WYPŁATA DOTACJI

Dotacja zostanie wypłacona w euro na wyodrębniony rachunek bankowy prowadzony w złotych polskich.

We wszystkich wersjach budżetu (wniosek wstępny oraz pełny), przeliczeń walutowych należy dokonywać przy zastosowaniu stałego kursu wymiany, w którym 1 EUR odpowiada 4,000 PLN.

Dotacja będzie wypłacana w ratach określonych w umowie o realizację projektu:

Zaliczka: do 50% dotacji zostanie przekazane Grantobiorcy w ciągu 15 dni roboczych od podpisania umowy na realizację projektu.

Płatności częściowe: liczba tych płatności zależy od oceny kondycji finansowej Wnioskodawcy. Płatności częściowe będą łącznie stanowić nie mniej niż 45% dotacji. Płatności te będą dokonywane po zatwierdzeniu sprawozdań częściowych z realizacji projektu przedłożonych przez Grantobiorcę i wydatkowaniu co najmniej 70% otrzymanych wcześniej środków. Każda płatność częściowa zostanie przekazana w przeciągu 15 dni od zatwierdzenia odpowiadającego jej sprawozdania.

Płatność końcowa: stanowi co najmniej 5% kwoty dotacji. Ostateczna wysokość płatności końcowej zostanie ustalona na podstawie zatwierdzonego sprawozdania końcowego i może zostać pomniejszona o kwotę środków niewykorzystanych lub kosztów uznanych za niekwalifikowalne. W przypadku, gdy suma środków podlegających zwrotowi przewyższa wartość płatności końcowej, Grantobiorca jest zobowiązany do ich zwrotu, a płatność końcowa nie zostaje przekazana.

Płatność końcowa zostanie dokonana do 15 dni po zatwierdzeniu końcowego sprawozdania z realizacji projektu.

5. KRYTERIA OCENY FORMALNEJ I MERYTORYCZNEJ

5.1 KRYTERIA OCENY FORMALNEJ

Na etapie wniosków wstępnych Operator weryfikuje, czy:

- wniosek złożono za pośrednictwem Internetowego Systemu Wnioskowego w języku polskim,
- wniosek złożono w terminie podanym w Zaproszeniu,
- Wnioskodawca jest podmiotem uprawnionym do ubiegania się o dotację w ramach konkursu,
- wszystkie pola formularza wypełniono prawidłowo,
- okres realizacji projektu mieści się w przedziale od 6 do 24 miesięcy,
- wnioskowana dotacja na realizację projektu ani wnioskowana dotacja na rozwój instytucjonalny nie przekraczają wyznaczonego limitu,
- Wnioskodawca nie złożył jako Lider i/lub Partner więcej wniosków niż jest to dozwolone,
- w przypadku projektów realizowanych w partnerstwie Partner/Partnerzy spełniają kryteria podmiotów uprawnionych do udziału w konkursie,
- w przypadku projektów realizowanych w partnerstwie Partner/Partnerzy projektu nie zadeklarował/li uczestnictwa w większej liczbie projektów, niż jest to dozwolone w konkursie,
- Wnioskodawca złożył wszystkie wymagane oświadczenia.

Na etapie wniosków pełnych Operator weryfikuje, czy:

- wniosek złożono za pośrednictwem Internetowego Systemu Wnioskowego w języku polskim,
- wniosek złożono w terminie podanym w Zaproszeniu,
- wszystkie pola formularza wypełniono prawidłowo,
- okres realizacji projektu mieści się w przedziale od 6 do 24 miesięcy,
- Wnioskodawca nie zmienił wybranej na etapie wniosku wstępnego ścieżki tematycznej,
- Wnioskodawca nie zmienił tego czy projekt wpisuje się w temat o znaczeniu szczególnym,
- Wnioskodawca nie zwiększył wnioskowanej kwoty dotacji,
- wnioskowane kwoty dotacji na realizację projektu, współpracę partnerską z podmiotami z Państw-Darczyńców oraz rozwój instytucjonalny nie przekraczają kwot określonych we wniosku wstępnym
- Wnioskodawca nie jest Partnerem w większej liczbie wniosków niż jest to dozwolone,
- w przypadku projektów realizowanych w partnerstwie załączono deklarację/deklaracje Partnera/Partnerów określającą/określające jego/ich role i zadania w realizacji Projektu,
- w przypadku projektów realizowanych w partnerstwie Partner/Partnerzy projektu nie zadeklarował/li uczestnictwa w większej liczbie projektów, niż jest to dozwolone w konkursie,

- w przypadku projektów realizowanych w partnerstwie podział dotacji między Wnioskodawców a Partnera/Partnerów (jeśli dotyczy) nie zakłada, że którykolwiek Partner otrzyma wyższą kwotę środków z dotacji niż Wnioskodawca,
- Wnioskodawca złożył wszystkie wymagane oświadczenia.

Jeśli w trakcie wypełniania formularza przydarzy się drobny błąd o technicznym charakterze (np. nieprawidłowe wypełnienie pól formularza), na etapie oceny formalnej Wnioskodawca może poprawić go w ciągu 3 dni roboczych od daty wysłania mailowo przez Operatora powiadomienia o błędzie. Niepoprawienie błędu w tym terminie skutkuje odrzuceniem wniosku z powodów formalnych.

5.2 ODWOŁANIA

Wnioskodawca, którego wniosek został odrzucony z powodów formalnych na etapie wniosku wstępnego lub pełnego, otrzymuje mailowo od Operatora informację o odrzuceniu wniosku wraz z Kartą oceny formalnej. W ciągu 5 dni roboczych od dnia wysłania przez Operatora informacji o odrzuceniu wniosku, Wnioskodawca może odwołać się od tej decyzji – przesyłając odwołanie. Odwołania nadesłane po tym terminie nie będą rozpatrywane. Odwołania rozpatrzone zostaną przez Operatora w ciągu 10 dni roboczych od daty ich otrzymania. Decyzję o przyjęciu lub odrzuceniu odwołania od oceny formalnej podejmuje Dyrektorka Funduszu.

5.3 KRYTERIA OCENY MERYTORYCZNEJ

Wnioski spełniające kryteria oceny formalnej zostaną ocenione przez co najmniej dwoje (w przypadku średnich dotacji) lub troje (w przypadku dużych dotacji) niezależnych ekspertów/-tki. Osoby te oceniają wnioski zgodnie z kryteriami oceny merytorycznej przedstawionymi poniżej.

Na etapie wniosku wstępnego ocena przebiega według następujących kryteriów:

Zgodność projektu z celem Funduszu oraz założeniami danego obszaru wsparcia i ścieżki tematycznej oraz (jeśli dotyczy) założeniami tematu o znaczeniu szczególnym	tak/nie
Doświadczenie oraz zasoby Wnioskodawcy i Partnera/Partnerów (jeśli dotyczy)	0-4
Jakość diagnozy	0-4
Wpisywanie się w priorytet/priorytety danej ścieżki tematycznej lub (jeśli dotyczy) tematu o znaczeniu szczególnym	0-2
Jakość produktów, rezultatów i działań	0-4
Łączna maksymalna liczba punktów	**14**

Opisy wszystkich kryteriów znajdują się w Karcie oceny merytorycznej wniosku wstępnego dostępnej na stronie internetowej Funduszu w zakładce konkursy / I konkurs na projekty tematyczne.

Na etapie wniosku pełnego ocena przebiega według następujących kryteriów:

Zgodność z wnioskiem wstępnym	tak/nie
Doświadczenie oraz zasoby Wnioskodawcy i Partnera/Partnerów (jeśli dotyczy)	0-4
Jakość diagnozy	0-4
Wpisywanie się w priorytet/priorytety danej ścieżki tematycznej lub (jeśli dotyczy) tematu o znaczeniu szczególnym	0-2
Jakość produktów i rezultatów	0-4
Jakość działań	0-4
Harmonogram i budżet	0-4
Zagadnienia przekrojowe	0-2
Zarządzanie projektem	0-2
Jakość działań dotyczących rozwoju instytucjonalnego	tak/nie
Łączna maksymalna liczba punktów	**26**

Ocena części wniosku dotyczącej planów rozwoju instytucjonalnego nie wpływa na ocenę punktową wniosku ani na przyznanie dotacji na realizację projektu. Wpływa ona jedynie na rekomendację dotyczącą przyznania lub nieprzyznania części dotacji przeznaczonej na rozwój instytucjonalny.

Opisy wszystkich kryteriów znajdują się w Karcie oceny merytorycznej wniosku pełnego dostępnej na stronie internetowej Funduszu w zakładce konkursy / I konkurs na projekty tematyczne.

W przypadku ocen eksperci/-tki przyjmują następujące skale:

Kryteria oceniane na skali 0-4

- 0 – oznacza, że zdaniem Eksperta/-tki, biorąc pod uwagę dane kryterium, wniosek jest bardzo zły /niedostateczny;
- 1 – oznacza, że zdaniem Eksperta/-tki, biorąc pod uwagę dane kryterium, wniosek jest słaby;
- 2 – oznacza, że zdaniem Eksperta/-tki, biorąc pod uwagę dane kryterium, wniosek jest średni;
- 3 – oznacza, że zdaniem Eksperta/-tki, biorąc pod uwagę dane kryterium, wniosek jest dobry;
- 4 – oznacza, że zdaniem Eksperta/-tki, biorąc pod uwagę dane kryterium, wniosek jest bardzo dobry/idealny.

Kryteria oceniane na skali 0-2

- 0 – oznacza, że zdaniem Eksperta/-tki to kryterium nie jest spełnione;
- 1 – oznacza, że zdaniem Eksperta/-tki to kryterium jest spełnione częściowo
- 2 – oznacza, że zdaniem Eksperta/-tki to kryterium jest spełnione w stopniu znaczącym lub w pełni

Aby wniosek mógł zostać zakwalifikowany do finansowania, musi uzyskać co najmniej 60% możliwych do otrzymania punktów.

6. HARMONOGRAM KONKURSU

29 maja 2026	Ogłoszenie konkursu na projekty tematyczne
czerwiec-lipiec 2026	Działania informacyjne i wspierające dla Wnioskodawców
29 lipca 2026	Termin składania wniosków wstępnych
Do 18 sierpnia 2026	Ocena formalna wniosków wstępnych
do 15 października 2026	Ocena merytoryczna wniosków wstępnych i ogłoszenie wyników wniosków wstępnych, otwarcie naboru wniosków pełnych
do 17 listopada 2026	Termin składania wniosków pełnych
do 27 listopada 2026	Ocena formalna wniosków pełnych
do 7 stycznia 2027	Ocena merytoryczna wniosków pełnych
do 19 stycznia 2027	Posiedzenie Komisji Konkursowej
do 26 stycznia 2027	Decyzja w sprawie wniosków, które otrzymają dofinansowanie, podejmowana przez Komitet Sterujący
do 29 stycznia 2027	Ogłoszenie listy wniosków, którym przyznano finansowanie, na stronie internetowej Funduszu
od 1 lutego 2027	Rozpoczęcie realizacji projektów

7. DOKUMENTY UZUPEŁNIAJĄCE

W przypadku składania wniosku w partnerstwie, obowiązkowym załącznikiem na etapie wniosku pełnego jest deklaracja partnerska zgodna z wzorem dostępnym na stronie internetowej Funduszu w zakładce konkursy / I konkurs na projekty tematyczne.

8. JAK ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Składanie wniosków odbywa się dwuetapowo. Na pierwszym etapie Wnioskodawcy składają **wnioski wstępne**. Organizacje, których wnioski zostały zakwalifikowane do drugiego etapu, przedstawiają **wnioski pełne**.

Wnioski wstępne i pełne można składać **wyłącznie** w **Internetowym Systemie Wniosków** dostępnym na stronie: http://wnioski.fso.org.pl/. Wnioski przesłane pocztą zwykłą lub mailowo nie będą rozpatrywane.

Instrukcja obsługi Systemu znajduje się i w Systemie, i na stronie internetowej Funduszu w zakładce konkursy / I konkurs na projekty tematyczne.

Termin składania wniosków wstępnych upływa **29 lipca 2026 roku o godzinie 12.00 (w południe).** Opóźnienie w złożeniu wniosku spowoduje jego odrzucenie.

Wnioski mogą być składane jedynie w języku polskim.

8.1 PYTANIA I ODPOWIEDZI

Pytania należy zadawać korzystając z danych kontaktowych podanych w części KONTAKT. Odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania zostaną opublikowane na stronie internetowej Funduszu pod adresem http://fso.org.pl/.

8.2 WSPARCIE DLA WNIOSKODAWCÓW

Na stronie internetowej Funduszu znajdują się materiały przydatne przy składaniu wniosków: Podręcznik dla Wnioskodawców i Grantobiorców, formularze wniosku wstępnego i wniosku pełnego wraz z instrukcjami, wzory kart oceny formalnej i merytorycznej, wzór deklaracji partnerskiej.

Wnioskodawcy mogą również skorzystać z:

- webinariów informujących o zasadach konkursu (terminy webinariów oraz ich nagrania zostaną opublikowane na stronie internetowej Funduszu),
- stacjonarnych spotkań informacyjnych poświęconych zasadom konkursu oraz przygotowaniu projektu (terminy i lokalizacje spotkań ogłosimy na stronie internetowej Funduszu),
- wsparcia mailowego i telefonicznego udzielanego przez zespół Funduszu. Wsparcie to może dotyczyć kwestii proceduralnych i technicznych związanych ze składaniem wniosków (telefony i adresy mailowe osób odpowiadających za wsparcie znajdują się w części KONTAKT),
- wsparcia w znalezieniu partnera zagranicznego z Państwa-Darczyńcy lub/i z Państwa-Beneficjenta oraz z Ukrainy (więcej na ten temat w rozdziale 6. Partnerstwa projektowe w Podręczniku dla Wnioskodawców i Grantobiorców).

9. KONTAKT

W przypadku pytań lub wątpliwości związanych z ubieganiem się o dotację prosimy o kontakt z zespołem Operatora Funduszu.

Jeśli pytanie lub wątpliwość dotyczy:

- obszaru wsparcia 1. Wzmocnienie wartości demokratycznych i praworządności - prosimy o kontakt z zespołem Fundacji Stocznia mailowy (fundusz@stocznia.org.pl) lub telefonicznie (+48 22 100 55 94),
- obszaru wsparcia 2. Ochrona praw człowieka – prosimy o kontakt z zespołem Fundacji Batorego mailowo (fso_eog@batory.org.pl) lub telefonicznie (+48 730 009 820, +48 730 003 186, +48 730 005 386, + 48 530 591 763),
- ścieżki tematycznej 2.U Odpowiedź na wyzwania społeczne w Polsce, wynikające z wojny Rosji przeciwko Ukrainie – prosimy o kontakt z zespołem Fundacji Edukacja dla Demokracji mailowo (fundusz@fed.org.pl), telefonicznie (+48 535 755 666),
- partnerstwa z podmiotami z Państw-Darczyńców, Państw-Beneficjentów lub Ukrainy – prosimy o kontakt z zespołem ds. współpracy międzynarodowej mailowo (fso_partner@batory.org.pl).

W przypadku:

- zetknięcia się z naruszeniem zasad dobrego rządzenia (jawność, przejrzystość, odpowiedzialność, zero tolerancji dla korupcji) w Funduszu Społeczeństwa Obywatelskiego EOG,
- zetknięcia się nieprzestrzeganiem wartości, jakimi kieruje się Fundusz (poszanowanie ludzkiej godności, wolności, demokracji, równości, rządów prawa i poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości),
- zauważenia nieprawidłowości w realizacji projektów finansowanych w Funduszu czy w wykorzystywaniu środków pochodzących z dotacji Funduszu

prosimy o przesłanie zgłoszenia na adres skargi@fso.org.pl.

Zgłoszenie skargi powinno zawierać następujące informacje:

- opis, czego dotyczy naruszenie (prosimy o możliwie precyzyjny opis),
- proponowaną formę kontaktu w celu wyjaśnienia sprawy (mail, telefon).

Operator odpowie na zgłoszenie w ciągu 30 dni od daty jego wpłynięcia. Jeżeli odpowiedź Operatora okaże się niesatysfakcjonująca można zgłosić sprawę do utworzonej przez Operatora Komisji Skargowej, która odpowie na zgłoszenie w ciągu 30 dni od daty jego wpłynięcia do Komisji.

Niezależnie od tego sprawę można zgłosić bezpośrednio do Biura Mechanizmów Finansowych w Brukseli. Informujemy, że BMF rozpatruje jedynie skargi dotyczące Operatora. We wszelkich innych sprawach podmiotem uprawnionym do rozpatrywania skarg jest Operator i Komisja Skargowa.

Operator gwarantuje anonimowość oraz poufność danych osobowych na każdym etapie rozpatrywania skargi. Z przedmiotem zgłoszenia zapoznają się jedynie pracownicy/e Operatora, niezbędni do wyjaśnienia sprawy, a także – w razie konieczności – członkowie/inie Komisji Skargowej i/lub BMF. Dane nie będą przekazane osobom trzecim.

Więcej informacji dotyczących ochrony danych osobowych przetwarzanych w trakcie rozpatrywania skargi można uzyskać wysyłając maila na adres: rodo@fso.org.pl.